Ny Produktion

14 Dages Tidsskrift

Fra Stat til Sogn ∴ Fra Lønarbejde til Samarbejde

Redaktører: I. I. IPSEN og A. V. LUNDSTRØM (Ansvarhavende)

NR. 5 | 15. NOVEMBER 1925 | PRIS: 25 ØRE

Indhold:

Angsten for det Nye.

Jydske Blade fortæller at det i Oktober var 100 Aar siden den første Damper kom sejlende til Fredericia. Den hed *Dania* og blev ventet med Rædsel; der gik nemlig alleslags vilde Rygter om den, ligesom seks Aar før i Kjøbenhavn ved Damperen *Caledonias* første Ankomst paa Reden, hvorom vi nylig fortalte her i Bladet. Frederik den Sjette var bange for at Larmen fra Maskineriet skulde forjage Fiskene fra vore Farvande, og at Ilden fra Skorstenen skulde antænde Toldboden, hvorfor Uhyret fik Ordre til at landsætte Gods og Passagerer ude fra Yderreden; der var da ogsaa sort af Mennesker paa Langelinie den Gang Caledonia viste sig.

I Fredericia gik det omtrent paa samme Maade. 12 Brandsvende holdt Vagt nede ved Havnen, da Dania sejlede ind i Røg og Damp, hele Byens Styrke af Politi og Vægtere var mødt for at hjælpe til, hvis der skulde ske noget frygteligt, og Folk var kommen tilrejsende langvejs fra og nærmede sig Havnen med en vis Forsigtighed.

Nu ler vi af vore Oldeforældre; men Angsten for det Nye sidder os selv i Kroppen. Lige til Rygtet gik om den første Flyvemaskine, var der næsten ingen Mennesker som vilde tro paa den. Eller for at tage et Eksempel fra et andet Omraade, den Gang Socialismen kom her til Landet, overbød Folk hinanden i at sige: Umuligt, det gaar aldrig! Selv iblandt Arbejderne var det til at begynde med den almindelige Mening.

Og kommer der igen en ny Tanke sejlende ind over Landet, eller blot man siger til Folk at de maa *lægge deres Produktion om paa en anden Bov,* saa hedder det straks: Kald paa Brandsvendene; de stikker jo Ild paa Toldboden, og Fiskeriet gaar i Staa!

Den Regering er bedst, som regerer mindst; thi Regering, ogsaa Folkets, skaber Slaver. Reger dig selv, saa behøver Du ikke andres Regering over dig; men kan Du det ikke, saa behold dine Herrer.

Den stærke Mand. Lenin — Mussolini.

Af A. V. Lundstrøm.

Diktaturet markeres af de to Lande Rusland — Italien, og af de to Navne Lenin — Mussolini. Efter den populære Opfattelse er Bolsjevisme og Fascisme diametrale Modsætninger, men det er en stor Fejltagelse; de er blot hinandens Fjender og Konkurrenter om Magten. Derfor slaas de saa bittert allevegne hvor de mødes, ogsaa her i det fredelige Danmark. I Princippet er de enige, at ville herske uindskrænket og uden at spørge Folket om det befinder sig vel derved. Motivet er ens, Paaberaabelse af at ville indføre himmelske Tilstande i Samfundet; Resultatet er begge Steder blevet det samme, et Helvede.

En demokratisk Forsamling, enten det er en Rigsdag eller en Generalforsamling i en Fagforening, kan være trættende; Afgørelser ved Stemmemajoritet kan være idiotiske, men de er dog Forsamlingens egne og kan rettes igen af Forsamlingen selv i Henhold til Erfaring og Ønsker.

Ved Diktatur, Enkeltmands- eller Faatalsvælde, bliver intet afgjort eller rettet efter Folkets Ønsker, men efter

Diktaturets. Dette er dog ikke det værste. En hvilken som helst folkevalgt Forsamling kan afskaffes, dens Afgørelse kan ignoreres; men et Diktatur, der altid hviler paa Bajonetten, paa Vold, kan hverken afskaffes eller ignoreres. For nylig blev det opdaget at der var planlagt Attentat mod Italiens Diktator; Mussolini skulde have været skudt. Det mislykkede Attentat var en kærkommen Anledning til Skærpelse af Diktaturet. Et vellykket Attentat, Mussolinis Død, vilde have bragt samme Resultat. Det er en enfoldig Tro at en Diktators Død ophæver Diktaturet. Lenin døde, Mussolini vil efter menneskelig Beregning ogsaa dø en Gang, men Diktaturet vil leve længe og sejgt. Hvad der hviler paa Vold og *alene* er i Besiddelse af Magtmidlerne, lader sig ikke saadan afskaffe.

Vore hjemlige Eftersnakkere skulde skrive sig dette bag Øret, naar de raaber paa den stærke Mand. De skaffer os alle et stærkt og langvarigt Voldssystem, som de i Længden selv vil komme til at lide under.

Politik er den Lidenskab at ville regere over andre.

Louis Pio.

I.

Stormesteren.

Det er en af hele Folket usselt behandlet Mand vi her skal fortælle om. En Mand der var forud for sin Tid, vil man undskylde sig med, men Sandheden er at det var de andre der var bagud. Pio fortsatte i Linjen *Peter Andreas Heiberg-Doktor Stampe-Frederik Dreier,* men der er til Dato ingen der har fortsat ham; han er den danske Arbejderbevægelses eneste historiske Navn, den eneste der *skabte* Historie, med mindre man vil vise en endeløs og ensformig Række af Lovgivere den Ære at regne dem med. Pio krøb ikke i Vejret ad Statsstigen, for at se sig langt tilbage efter dem som blev forneden som Lønarbejdere og Vælgere, men han meldte sig straks selv som *Stormesteren,* Lederen af den danske Sektion af Arbejdernes Internationale. Lidt forfængelig var han ret naturligt som den der sprang frem mellem uvidende Mennesker, hvis daværende klogeste Hoveder, *Ploug, Bille* og *Rimestad,* spaaede ham at der blev aldrig 500 Socialister i Danmark, men fik at føle, at her blev om ikke det saa i alt Fald hundrede Tusinder af Socialdemokrater. Og blandt Arbejderne havde Stormesteren i mange Aar Forrædernavnet hæftet paa sig, for omsider, saa sent som vel muligt, at faa det ombyttet med Martyrnavnet.

* * *

Louis Albert François *Pio* fødtes den 14. December 1841 og nedstammer fra en italiensk Slægt; under den store franske Revolution var der en Louis Pio der spillede en vis Rolle. Efter at være bleven Student gik Pio paa polyteknisk Læreanstalt, blev Officersaspirant i Krigen 1864 og studerede senere Historie; bl. a. interesserede han sig for Messiasideen hos forskellige Folkeslag, og han udgav et Par Bøger, en om Cyprianus, og en om Holger Danske Sagnet. Aaret efter blev han Postskriver i Kjøbenhavn og noget senere Lærer for Kammerherreinde *Berlings* Børn ude i Ordrup. Fru Berling var Katolik, og Pio havde gjort en Rejse til Schweitz for paa hendes Bekostning at studere Katolicismen; men han opsøgte landflygtige Revolutionære og skrev hjem om Mulighederne for „at lufte ud i vor egen forpestede Samfundsbygning."

Pio havde før sin Udenlandsrejse skrevet omtrent alle ledende Artikler i Socialisten, men om den berømteste af dem, „Maalet er fuldt", kan vi oplyse at den kun var en Oversættelse og Tilretning fra Tysk; hvor lyder Ordene ikke fjernt nu:

> „Ministre, Magistrat, Politidirektør, Grundejere og Pengeposemænd — alle har de faaet travlt med at sammensværge dem mod Folket . . . Skal vi da som Lam lade os føre til Kapitalens Slagtebænk? Skal vi taale at vore Fjender maaske for flere Aar standser vor Fremgang? Nej, det kan Kjøbenhavns Arbejdere ikke være bekendt. Lad os derfor samle os . . . Men jer, I Guldets Dyrkere! I, de Fattiges Udsugere! Eder vil vi endnu en Gang tilraabe: I har i Aartusinder iskænket os en bitter Livsdrik; vogt jer nu, *Maalet er fuldt!* Lad der ikke komme en Draabe til, eller — det flyder over!"

Dette var Optakten til det historiske Fælledmøde den 5te Maj 1872, der blev forbudt af Politidirektør Crone paa Baggrund af den store Murerskrue. Hvad Arbejderne den Gang forlangte var beskedent; i den berømte Deputation til „Hans Kongelige Højhed Kronprinsen" var det opgjort til: en Arbejdsminister og Forligskommissioner i Tvistigheder mellem Mestre og Svende. Stort længere er vi ikke kommet endnu; man kan da ikke sige at Arbejderne i den forløbne Tid har været særlig fordringsfulde!

For *Pio, Brix* og *Geleff,* der underskrev Opfordringen til at afholde det forbudte Møde, blev det Fængsling og senere 6, 5 og 4 Aars Forbedringshusarbejde, der af Højesteret nedsattes til 3 Aar. *Georg Brandes* har Ret, det var en menneskelig set modbydelig Dom (vi henviser til Artiklen „Georg Brandes og Louis Pio" i forrige Nr. af Ny Produktion). Nu er der næppe nogen som vil benægte, at det ogsaa juridisk var en hæslig Dom.

Det er vistnok glemt at der efter „Slaget paa Fælleden" var endnu 16 Tiltalte; de fik fra 3 Gange 5 til 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og om deres Forbrydelse kan man læse i cand. jur. *Georg Kringelbachs* Pjece: „Socialisternes Sag" (Thaning &

sorterer under, hvis Lastbiler da ikke angaar Trafikministeren eller Erhvervsministeren. Nok er det, Slagtermesteren bliver noteret. Naturligvis har han kørt for stærkt, eller i for kort Sving, vil man sige; han har maaske kørt en Høne eller et rigtigt Menneske over. Ja det staar der ganske vist noget om i Lovene; men han blev noteret for noget andet. Der staar nemlig ogsaa i Lovene at han ikke maa have Passagerer paa Vognen.

— Passager, sagde Manden, jamen det er jo min Kone!

— Det kan jeg ikke se paa hende, sagde Betjenten; og der staar desuden ikke noget i Instrukserne om at en Kone ikke kan være en Passager. De skal betale Omsætningsskat for ulovlig Passagerkørsel!

Hvad Enden paa Historien bliver, er ikke godt at vide; den er nu til Overvejelse i Regeringen. Vi lever da i et frit Land.

Berusende og bedøvende Midler kan komme til at tjene som en Art Sikkerhedsventil, idet de fremkalder indbildte Værdier hvor der ingen er. Hans Torbøl.

Bagefter —

De ledende Politikere fortæller os at vi er det mest oplyste Folk i Verden. Dog kun i Dagene før der skal være Rigsdagsvalg; det virker nemlig opstrammende paa os at vi hører til de mest oplyste, endog i hele Verden. For ærlig talt, hvem af os havde troet det? Da der en Gang var Tale om Verdens nærforestaaende Undergang, var der en som sagde: „Ja da flytter jeg ind til Kjøbenhavn, for der er de altid 50 Aar bagefter."

Der er noget om det.

Kineserne kendte den almindelige *Valgret* allerede Aar 1100 før Kristi Fødsel, og først nu er vi begyndt at blive ked af den. Derfor har Mændene givet Kvinderne Valgret. Men ved man hvor længe det er siden Folk begyndte at snakke om Kvindernes Valgret? Det var i 1792 ovre i England, saa Kvinderne har da heller ikke forhastet sig. I 1867 indbragte *Stuart Mill* det første Lovforslag i den Retning, og man kan forstaa at nogen større Jubel blev der ikke da Damerne omsider rykkede ind i nogle evropæiske Rigsdage og tog Sæde ved Siden af trætte Mænd.

Et andet Eksempel. *8 Timers Dagen* vedtoges allerede under den franske Revolution i 1789 — og tilmed som 7 Timers Arbejdsdag! Paa en international Kongres i Lausanne i 1867 vedtog man Kravet om Afskaffelse af alt hvad der hedder Løn og Lønarbejde, noget saa modigt at der den Dag i Dag er Lønarbejdere som siger Vorherre bevare os!

Herhen hører ogsaa Historien om *Natarbejdet*. Det blev afskaffet af Pariserkommunen i 1871, men vi er desuagtet ikke naaet videre end at Spørgsmaalet stadig er „aktuelt". Man plejer at kalde det for at Spørgsmaalet nu er *modent*. Man kunde ogsaa sige *raaddent*. Det er i hvert Fald *overgemt*.

Det tjener den nuværende Socialminister til Ære at han omkring 1909 rejste Agitationen for *Kooperative Foretagender* og lovede Arbejderne en aarlig Indtægt af 8 Millioner Kroner paa denne Konto. Og man bør give Ministeren Kvittering for Beløbet, skønt der aldrig er aflagt noget Regnskab for det. Men hvad Arbejderne bør vide er, at den første Kooperation startedes af italienske Typografer i Turin 1790, de næste nogle Aar senere af den engelske Erkebiskop af Durham, samt at Napoleon i 1812 skabte den berømteste af alle Kooperationer, Nationalteatret i Paris. Vi springer Resten over og nævner blot at omkring 1850 vrimlede det af alle Slags Kooperationer hos vore Naboer Tyskerne.

Der bliver altid præket for Smaafolk at de skal spise dygtigt med Grøntsager; det er saa rart billigt, tilføjes der, ganske uden Tanke for at et Pund Pærer eller Æbler koster 75 Øre. Alligevel, bliv *Vegetarianer*. Men hvor underligt er det ikke at tænke sig at *Pythagoras* var Vegetar, og han levede for ca. 2500 Aar siden. I vort eget Aartusinde er Jean Jacques *Rousseau* den store Agitator for Grøntsager, men endnu er Menneskene ikke vendt „tilbage til Naturen."

Hurtige i Vendingen er vi aabenbart ikke. Undtagen altsaa lige før Valgdagen; i 1914 forsikrede vore Førere os at der blev aldrig Krig, for Arbejderne vilde ikke — og da var vi endelig *forud* for hele Verden. Endda grundigt.

Karl Marx til Ministeriet Stauning: „Naar Kapitalisterne bekæmper mig, da ved jeg at jeg er inde paa det rigtige; men naar Kapitalisterne holder med mig, da spørger jeg mig selv hvad galt jeg har gjort".

Hr. Borgbjergs forskellige Meninger om Detailhandlerne.

Paa Valgdagen er Detailhandlerne Genstand for de politiske Partiers ømmeste Omhu. Men det gaar her som det gik da Arbejdernes(!) Brændselsforretning kørte billige Kul rundt i Smaagaderne et Par Dage før de ærede Vælgere skulde hen og stemme; saa saare Valget var forbi, forsvandt Kulvognene. Resten af Aaret er der frit Slag til alle Sider, og derfor har man i den sidste Tid kunnet se Regeringens Organ være ude efter „Mellemhandlernes store Avance". Men lige saa sikkert som at der ved Lejlighed kommer et Valg, lige saa sikkert er det at da vil Socialen vise sit andet Ansigt frem og raabe ud over Byen: Detailhandlere, stem paa os!

Hvad for et af disse Ansigter er det nu der lyver? Hvad for et? Kære Venner, de lyver skam begge to. Eller man kan ogsaa være høflig og sige at de er ærlige begge to, ligesom Kulvognen var det baade da den kørte ud i Smaagaderne og da den forsvandt igen; Partiet havde nemlig „stor Avance", og Forretning er Forretning.

Hr. *Borgbjerg* udgav i 1909 en Pjece, et Slags Haandbog for Begyndere i Kunsten at blive Politiker, og deri stod der om Detailhandlerne:

„Staten, Arbejdsgiverne og Mellemhandlerne er de tre Faktorer der udsuger Arbejderne.

De 10.000 Detailhandlere i Kjøbenhavn er et Spild af Tid og Kræfter som er fuldkommen Vanvid."

Nu sidder Hr. *Borgbjerg* som Socialminister for den Stat, om hvilken han skrev at den udsugede Arbejderne; og han er i Valgalliance med de radikale Arbejdsgivere, som han gav samme Skudsmaal. Derimod mener han vedvarende at Detailhandlerne er 10.000 halvvejs Slubberter, hvis han da ikke dementerer det som Socialen i den sidste Tid har skrevet. Men det gør han ganske sikkert, nemlig til Valgdagen. Og saa har Staten, Arbejdsgiverne og Mellemhandlerne alle tre faaet Oprejsning af Socialministeren.

Hvis nogen siger, at hvordan kan den Mand da være ærlig? Saa svarer vi, at det kan da godt. Han skifter simpelt hen Mening, og det er som bekendt en ærlig Sag.

Jamen Vælgerne da, de ærede Vælgere? Aa, lad os ikke tale om dem. De skifter Mening som de skifter Skjorte. Eller de har slet ingen; de er lykkelige som ham i Æventyret, ham der heller ingen Mening havde — eller hvad vi vilde sige, ingen Skjorte.

Hvad vover I?
Det Gode mod det Onde. **Øhlenschläger.**

Op af Kælderhalsen!

Der er ikke mange som husker den Tid da „den fattige Mands Snaps" var et politisk Slagord. Det var omtrent samtidigt med et andet glemt Valgbrøl: „Det bedste er ikke for godt til Arbejderne, og det bedste er Smør," hvad *Otto Mønsted* paa en Rejse til Kjøbenhavn fik lavet om til: „Det billigste er ikke for godt til Arbejderne, og det billigste er Margarine." Med Snapsen gik det saadan at den omsider blev for dyr for hele Befolkningen, med Undtagelse af de forholdsvis faa for hvem ingen Ting er for dyrt. Og paa Førernes Program blev Spiritus eller Afhold holdt udenfor for ikke at vække Splittelse. I Socialismens første Aar var Værtshusholderne — nu siger vi Restauratørerne — en indflydelsesrig Stand; de Ældre husker endnu *Søndergaards* Kælder fra Provisorieaarene, og de Yngre har i alt Fald hørt Tale om *Baltzers* Kælder, hvor alle den nyere Tids populære Mænd en Gang har været Stamgæster. I Forsamlingshusene var der Plads for begge Lejre.

Her i Ny Produktion bærer vi ikke Kappen paa begge Skuldre, eller som franske Arbejdere vilde sige, vi vender ikke Vesten. Vor Sympati er afgjort hos *Afholdsfolkene,* samtidig med at vi paa alle Omraader er Modstandere af Tvang og anser *Lovtvang* for det værste af alt. Der drikkes for meget i alle Samfundsklasser; men oppe i de højeste prækes der aldrig Moral, de mange Frelsens Hære holder sig til Smaagaderne. Det regnes saaledes ikke for god Tone at kritisere Kongens Taffel, hvor Arbejdernes Repræsentanter nu er paa lige Fod med første og anden Rangklasse og ingen spytter i Glassene. Vi for vor Part forarges ikke over andet end Overdrivelserne, ligegyldigt til hvad Side de ligger. *Ebert* havde været Værtshusholder i Bremen førend han blev det tyske Riges Præsident. Maaske kan vi sætte Hollænderen *Domela Nieuwenhuis* højere; han sagde en Gang: „Drikkende Arbejdere tænker ikke, og tænkende Arbejdere drikker ikke."

Her som i alle andre Spørgsmaal er vi af den Mening, at altfor meget overlades til Partiagitatorer, og altfor lidt gøres af *Arbejderne selv.* Vi tænker paa en bestemt Ting der har trængt til at reformeres i mangfoldige Aar, men som ingen til Dato har rørt ved. Det er Kælderbeværtningerne, i det hele taget de Restaurationslokaler som Arbejderne lader sig nøje med.

Gaa ind hos Wivel, i National, Paladskafeen eller en hvilken somhelst anden Restaurant hvor Borgerskabet holder til, og gaa saa bagefter ind i en af de mange Arbejderrestaurationer f. Eks. i Rømersgadekvarteret eller i Forsamlingshusene. Hvilken Forskel i alt, og hvor er det muligt at „Regeringspartiets" Medlemmer bliver ved at nøjes med det tarvelige Udstyr og Traktement der bydes dem? Tror man at Publikum paa de saakaldte bedre Steder vilde finde sig i Spyttebakker og Sand paa Gulvet, Borde uden Duge og Stuer uden Hygge? Og er der en eneste Rigsdagsmand — vi vil slet ikke tale om Minister — som mere sætter sine Ben paa Trappen til den Kælderhals der fører ned til deres „ærede Vælgeres" Madsteder?

Derfor er det at vi siger: *Op af Kælderhalsen!* For vi holder for saa vidt med Arbejderførerne og indrømmer dem at Pokker skulde lade sig nøje med det man byder Arbejderne. Alligevel var det jo rart om Palmehavens Gæster af og til gik ned gennem en Kælderhals, og Stampublikummet der nede kiggede ind hos „Storborgerne", en Benævnelse der nu er strøget i Arbejderpressen og har taget „Proletariatet" med sig. Begge Steder, i Kælderen som under Pal-

Appel, 1873). Disse 16 minder nærmest om „Slaget paa Grønttorvet“, som vi alle har oplevet. Menneskene er aabenbart længe om at finde paa noget nyt.

I en følgende Artikel skal vi fortælle om hvordan *Louis Pio* blev „Forræderen“ — i vor Tid vilde man vel sige Skruebrækkeren — for til allersidst at ende som Martyren, næsten som Medlem af Socialdemokratisk Forbund eller Finansudvalget. (Sluttes).

Penge er Djævelens Ekskrementer. Papini.

Pakkasse-Husene.

„Vi Smaafolk“ —

Pressen har været optaget af at Smaafolk er begyndt at bygge sig Huse af de Pakkasser hvori amerikanske Biler forsendes hertil. Det er jo gyseligt, siger Bladene; for de er i Virkeligheden altid enige, men de er jo ogsaa allesammen statskapitalistiske.

Her i Ny Produktion gyser vi ikke over disse Pakkasse-Huse. For det første er de slet ikke opsigtvækkende, eftersom vi længe har haft beboede Kolonihavehuse og Rønner af meget værre Beskaffenhed. For det andet blev der i April optalt 8571 Husvilde alene under Kjøbenhavns Kommune, og til den Statistik passer Byens egne Barakker ligesaa gyseligt som de nye Pakkasse-Huse. Og endelig, for det tredie har Stats- og Kommunekapitalismen nu i saa mange Aar staaet magtesløs overfor hele dette Problem, at det ikke er løjerligt om Folk begynder at tage fat selv, og gør det efter egen ringe Evne. „Vi andre Smaaborgere og Højfinansen,“ sagde Statsministeren i Folketinget den 12te Februar, og det passer; naar Højfinansen melder Pas, maa denne Smaaborger sandelig selv se at lave sig et Pakkasse-Hus.

Men sikken et Gys der vilde gaa gennem den samlede Presse, dersom Statsministerens Adresse virkelig blev: Pakkasse-Hus Nr. 13 ved Djævleøen. Nej, lad os saa hellere tro, at dette med „vi Smaafolk“ var noget han ikke mente alvorligt. Gud bevare Højfinansen; men man kan da ogsaa en Gang imellem være paa Hat med Proletariatet.

Lønslaveri medfører Tiggeri hos Staten.

III Internationale.

Harald Tandrup og Løntrykkerne.

I sin enestaaende Bog om Fortunatus med Lykkepungen skrev *Harald Tandrup*, at Penge er en Pistol som man sætter for andres Bryst for at tvinge dem til at arbejde for sig. Selvfølgelig kan det være en ærlig Sag at skifte Mening; Hr. Tandrup, der har skrevet en anden fortrinlig Bog: Frimodige Ord til en fornem Herre, vil derfor ikke tage os ilde op at vi frimodigt omtaler den Svingning han har gjort, nu da han sidder som en forgyldt Graaspurv og er i Færd med at blive Chefredaktør for et stort Dagblad der skal hedde Hjulet. Hvorfor ikke Svinghjulet? Thi i en Artikel i Berlingske Tidende for 28. Oktober er han svinget fuldstændig bort fra Pengepistolen; Kapitalen er ikke længer en Røver, men en Tigger der beder Arbejderne hjælpe den med at redde Livet. I modsat Fald vil de truede Industrier ikke længer kunne konkurrere med de tilsvarende tyske, der har lavere Lønninger; de danske Virksomheder bliver nødt til at lukke, og der skabes igen Arbejdsløshed.

Ja det ser bestikkende ud; men det er skrupforkert. Hr. Tandrup har ladet sig narre af en eller anden Etatsraad, som har skjult Pistolen i Ærmet men i Virkeligheden truer ham med den: Lav mig en Avis! Sving!

Dersom den udmærkede Digter ikke havde en ulykkelig Kærlighed til Bavlepolitiken — Kærlighed gør jo blind — maatte han kunne indse følgende: Det er altid Kapitalens Ønske at søge Lønnen trykket; thi derved stiger Chancen for større Udbytning og større Udbytte, foruden at Kapitalen bedre bliver i Stand til at deltage i det nationale og internationale Produktionsslagsmaal. Paa den anden Side er det altid Arbejdets Interesse at holde igen overfor Lønreduktioner, og en Forklaring herpaa er ligesaa overflødig som en Forklaring paa hvorfor Kapitalen haler den modsatte Vej. Med andre Ord, Produktionen er baseret paa Interessemodsætninger, ikke paa Interessefællesskab. Den er Vanvid, og Vanvidet løb i 1914 ud i et Verdensslagsmaal som har gjort den mentale Tilstand værre end før.

Jamen, siger Etatsraaden med Svinghjulet og Pistolen i Ærmet, vi vil jo netop gøre de Herrer Arbejdere begribeligt at der nu foreligger en Fællesinteresse; vi maa hjælpes ad for at undgaa Lukning af Fabrikerne, Lønnen maa ned!

Svaret er saa ligetil at selv en Aktionær i Ø. K. meget vel kan forstaa det. For det første, hvis Lønnen gaar ned i Danmark, trykker vi Lønnen yderligere ned for de tyske Arbejdere, eller hvem det nu er Kapitalen fører Krig med; Konkurrencen bliver ikke hævet, der sker kun det at Udbytningen af Arbejdskraften holdes i Live. Men deri er Arbejderne ikke interesserede; de er kun interesserede i at holde sig selv i Live. For det andet ligger det nær at spørge hvorfor man aldrig prøver den anden Udvej, nemlig at trykke Kapitalen i Stedet for Arbejdet; den tjente glubsk i Krigsaarene, og den tjener godt endnu, se for Eksempel hvad der staar om Ø. K. i Bladenes Børsberetninger. Men aldrig eller i hvert Fald meget sjældent kommer der Artikler

i Berlingske Tidende og Kristeligt Dagblad om at trykke Lønnen for de Herrer Børsspekulanter, som sætter saa mange Hjul i Gang for at bevare deres Indtægter.

Det System som Hr. Tandrup nu svinger rundt med, er stadig Produktionsslagsmaalet, kun at han ikke længer ser det fra de truede Arbejderes Side, men fra de truede Kapitalisters. Dersom han hævede sig op til et mere overlegent Syn paa det, vilde Forgyldningen maaske nok gaa af ham, men rent menneskeligt vilde han vinde ved det.

Der er altid Overproduktion. Hans Jæger.

Tobakskongens Presse.

For kort Tid siden fortalte Bladene at Tobakskongen *James Duke* var død ovre i Amerika. De fortalte det ganske ens allesammen; der var ingen der forbavsedes over at Tobaks-Industrien havde haft en Konge, eller over at han efterlod sig en Formue paa omkring 800 Millioner, regnet i vore Penge. Hverken ham der skriver i Regeringspressen om Nød og Elendighed, eller de Aviser som lærer at vor Løn skal vi have hisset, fandt noget paafaldende i at denne Konge blev 71 Aar uden at nogen af hans Undersaatter havde gjort Oprør imod ham, og at han samlede sig saa meget af det man ikke kan tage med sig herfra. Ja der var Aviser som tog Hatten af for det høje Lig og sagde om ham, at han paa amerikanske Millionærers Vis havde „arbejdet og tjent sig op fra ingen Ting".

Maa vi have Lov til at forstyrre Gravfreden og obducere Liget. Til ham der skriver om Nød og Elendighed vil vi bemærke, at ifølge Obduktionen kan Tobakskongen ikke have samlet 800 Millioner Kroner uden at tage fra andre, og ved at tage fra andre skaber man, om ikke altid ligefrem Nød og Elendighed, saa dog Bitterhed i Stedet for Velvære. Sammen med sin Kollega fra Kristeligt Dagblad burde den ærede Regeringsjournalist overveje ved en Whisky i d'Angleterres Palmehave, at ingen er i Stand til at arbejde og tjene sig op fra ingen Ting til henved en Milliard. Som Berlingske Tidendes udmærkede Medarbejder Hr. *Harald Tandrup* har skrevet i et ubevogtet Øjeblik: der er efterhaanden opstaaet den stygge Mistanke at disse fornemme Herrer *snyder os,* ja ligefrem æder os. Jeg sagde *æder,* Højstærede!

Og dermed giver vi Liget af Tobakskongen tilbage til Graven, idet vi henstiller til dem der skriver Nekrologerne, at de ved den næste større Begravelse dæmper Tonen lidt naar den sidste Løgn igen skal serveres for en fornem Herre, inden han stedes til Hvile i den Jord hvoraf han aldrig burde være taget.

Dronning Vodka og Kong Alkohol.

I den socialistiske (!) Stat i Rusland har Regeringen bekvemmet sig til et tungt Skridt; den har givet Tilladelse til at der paany maa laves Vodka, russisk Brændevin. Det har i mangfoldige Aar været Nationaldrikken, og Zarerne har tjent umaadeligt paa „Dronning Vodka", som den fattige Mands Snaps populære Navn er derovre. Nu mener Sovjetregeringen at de Penge kan den ligesaa godt tjene som de forrige Herrer kunde det; og Skatten paa Vodka antages at kunne give omtrent en Trediedel af Statens Indtægter.

Jamen Moralen, Drikkeriet? Aa, Moralen er den samme under Dronning Vodka som under Kong Alkohol andre Steder, nemlig den gamle at Pengene lugter ikke, som Kejser *Vespasian* sagde da han lagde Skat paa Roms Pissoirer. Hans Navn lever endnu; i de romanske Lande hedder saadan en Anstalt den Dag i Dag en Vespasienne. Alle evropæiske Stater tjener Penge paa Drikkeri, Lotterispil, Totalisatorspil, Værtshusdans og daarlige Films og Komedier, saa lad os ikke tale om Moral til Sovjetterne. Selvfølgelig har de gode Bolsjevikers Samvittighed ømmet sig svært; men hvad finder Samvittigheden sig ikke i for en højtskænket Snaps!

Vor Tids Moral læst ud af et Avertissement: „En ung Mand ønsker Plads som Svigersøn i et roligt og velhavende Hus".

Vi lever da i et frit Land!

Ja, saadan er Fattigmands Trøst. Og mange mener at det er Synd at tage den Indbildning fra ham; Herregud han er jo saa glad paa Valgdagen, den ene Gang hver andet eller tredie Aar, og lever længe derefter netop paa Tanken om at han er en fri Mand, oven i Købet ligesom med til selv at regere — over de andre, som altsaa ikke er nær saa frie som han, men det støder ham slet ikke.

Saa onde er vi her i Ny Produktion at vi mener det modsatte; Folk skal lære at bruge deres Øjne og deres Forstand. Her er en lille Historie som gaar i den Retning; den hedder: Slagtermesterens Lastbil, eller: Maa man køre for sin Kone? Og den er sandfærdig og foregaar paa Strækningen fra Viuf til Vejle.

Altsaa, Slagteren fra Viuf skulde til Vejle med sin Lastbil, og saa siger hans Kone: Du kan ta' mig med, for jeg kommer i Tanker om at jeg ogsaa har Ærinde i Byen. — Det er der ikke noget i Vejen for, saa faar jeg Selskab, siger Slagtermesteren som god Ægtemand. Og saa kører de.

Paa Vejen bliver de noterede af Politiet. Det er vistnok Justitsministeren eller Indenrigsministeren det

Herimod sætter vi Socialismens gamle Ideal: *Gensidig Hjælp*. Vi ved nok at mange vil sige: Hvad skal vi med Idealer? Hvad skal vi Soldater leve af hvis Idealisterne tager Pengekrigen fra os? Til dem vil vi svare: Saa hold jer fremdeles til den statskapitalistiske Presse, men her holder vi os til Socialismens svigtede Ideal: ny Produktion baseret paa *Solidaritet mellem Menneskene*.

Jamen Solidaritet eksisterer ikke, svarer Statssocialisterne. Jo den gør. Læs:

„Det er ikke Kærlighed til min Nabo, som jeg meget ofte ikke kender, der faar mig til at gribe en Spand Vand og løbe hen imod hans Hus, naar jeg ser der er Ild i det. Det er en langt rummeligere, om end maaske noget mere uklar Følelse, der griber mig — nemlig *et Solidaritets og Samfundsinstinkt*. Det samme er Tilfældet med Dyrene. Det er ikke Kærlighed, ja ikke en Gang Sympati, der faar en Flok Drøvtyggere eller Heste til at slutte sig sammen i en Ring for at modstaa Ulvenes Anfald. Det er ikke Kærlighed der bringer Ulvene til at samles i Flok for at gaa paa Jagt; ikke Kærlighed der bevirker at Ungerne leger sammen, eller at de unge Fugle af flere Arter tilbringer Dagen i hverandres Selskab. Det er hverken Kærlighed eller Sympati der bevirker at mange tusinde Rovdyr som før var spredt over en Landstrækning saa stor som Frankrig, samler sig i sluttede Flokke for alle at vandre imod et bestemt Maal og der sætte over en Flod. Alt dette skyldes en Følelse der er langt rummeligere end Kærlighed eller personlig Sympathi — et Instinkt der i Løbet af en uendelig lang Udvikling har uddannet sig hos Dyr og Mennesker og lært dem begge hvilken Styrke de kan drage gennem Udøvelsen af gensidig Hjælp, og hvilke Glæder et fredeligt Liv byder dem.“

Hvem har sagt dette? En Mand der ikke har hjemme i de idealfattiges rige Presse, en Socialist som den socialistiske(!) Stat i Rusland pinte Livet af, *Peter Krapotkin*. Man kan læse mere af ham i Ny Produktions følgende Numre — hvis man da ikke foretrækker Statssocialismens og den frie Konkurrences mange herværende Organer. Der er for Resten et af dem som har følt Peter Krapotkins rent menneskelige Autoritet saa stærkt at det til Tider har kaldt ham „den store Socialdemokrat“ — og til andre Tider helt har fortiet overfor Arbejderne hvad den store Socialdemokrat har sagt til dem.

Det har længe været en farlig Sag at optræde som Klog mellem Tosser. **Diderot.**

Skibspræstens Oplevelser hos de Vilde.

Af Diderot (1713—1784).

(Forts.)

Ved Lyden af dit Mordvaaben gav han sig til at flygte op imod Bjergene. Men tro, at han vilde hurtig være vendt tilbage, tro, at uden mig vilde I alle være omkomne i et Nu. Hvorfor har jeg da beroliget dem? Hvorfor har jeg holdt dem tilbage? Hvorfor holder jeg dem tilbage i denne Stund? Jeg ved det ikke, thi Du fortjener ingen medlidende Følelse. Du har et grumt Hjærte, som aldrig selv følte saaledes. Du vandrede omkring paa vor Ø, Du og dine; Du blev æret, Du har glædet Dig ved alt. Du mødte hverken Hindring eller Afslag paa din Vej: vi bød Dig til Gæst, og Du satte Dig hos os, vi bredte ud for Dig af vort Lands Overflødighed. Ønskede Du unge Piger? Mødrene fremstillede dem alle nøgne for Dig, undtagen dem der endnu ikke har Tilladelse til at vise deres Ansigt og deres Bryst. Og se: Du nød hende, Gæstfrihedspligtens kærlighedsømme Offer; for hende og for dig bestrøede vi Jorden med Blomster og Løv, Spillemændene stemte deres Instrumenter, intet forstyrrede hende og Dig i at ødsle med Eders Kærtegn. Vi sang Hymnen, Hymnen som opfordrede dig til at være Mand, og som opfordrede vort Barn til at være Kvinde, en føjelig og vellystig Kvinde. Vi dansede omkring Eders Leje; og da Du forlod denne Kvindes Arme efter at have følt den frydefuldeste Nydelse mod hendes Barm, da var det, at Du dræbte hendes Broder, hendes Ven, maaske Fader. Du har gjort endnu større Ondt imod os: se her hende, se denne svangre Kvinde gennemboret af Pile; disse Vaaben, der hidtil kun truede Fjender, se dem nu vendte imod vore egne Børn! Se de ulykkelige Kvinder, som delte vore Glæder, se deres Sørgmodighed, se deres Fædres Smærte, se deres Mødres Fortvivlelse: det er der, at de er hjemfaldne til at omkomme ved vore Hænder eller af den Sygdom, som Du har paaført dem. Gaa bort, hvis ikke dine onde Øjne finder en Glæde ved at se Kvinder vride sig i Døden; gaa bort, gaa, og gid det grumme Hav, der har skaanet Dig paa din Rejse herhid, maa aabne sig, opsluge Dig og hævne os, før Du naar dit Hjem! Og I, Mænd og Kvinder af Otaiti, vend tilbage til Eders Hytter, vend tilbage alle og lad disse onde Fremmede ved deres Bortdragen kun høre den brølende Bølge, og kun se det Skum, hvormed den i Vrede hvidner den øde Bred!“

Næppe havde han talt ud, før Skaren forsvandt, et uhyre Stille lagde sig hen over hele Øen, og man hørte kun Vindens skarpe Piben og Vandets dumpe Braad langs Kysten. Det var, som om Luft og Hav beredte sig paa at adlyde den Gamles Røst.

— — —

B: Naa, hvad synes Du?

A: Det forekommer mig at være en skrap Tale; men bag noget undertiden vist usammenhængende og vildt synes jeg at skimte evropæiske Tanker og Vendinger.

B: Ja, men husk paa, at det er en Oversættelse fra Otaitisk til Spansk og fra Spansk igen til vort Sprog. Den Gamle havde om Natten været hos den omtalte

Hvordan produceres der nu?

Der produceres skamløst, fortæller Tidsskrift for Industri.

Ingen ringere end Industriraadets officielle Organ kommer os til Hjælp i vor nylig startede Agitation; ganske naivt røber Tidsskriftet det gamle Produktionssystems grimme Hemmeligheder i en Artikel af 15. Oktober om Haarnetindustrien. Vi citerer:

— „Fabrikationen af Net, lavede af Menneskehaar, foregik før Krigen i Østrig og var drevet op til en betydelig Industri, der gansde gjorde det af med de franske Haarnet af Silke, indtil man opdagede at der i Shantung i Kina ikke alene fandtes en overvældende Mængde Menneskehaar, men tillige den billigste Arbejdskraft i Verden. Saa flyttede man ganske stille Fabrikationen derover, mens Varen stadig blev sendt ud til de forskellige Markeder fra Østrig, og Hemmeligheden ved den billige Fabrikation blev omhyggelig vogtet, indtil en kinesisk Arbejder — saaledes fortælles det — i Ligegyldighed eller tilfældig lod et Stykke af en kinesisk Avis ligge i en Pakke med Net. Køberen, der var Amerikaner, blev opmærksom paa det, og ved nærmere Undersøgelse kom de virkelige Forhold for Dagen.

Resultatet var, at amerikansk Kapital blev anbragt i Haarnetindustrien i Kina, og for Øjeblikket er Størsteparten af Produktionen paa amerikanske Hænder.

Den højest betalte Funktionær i denne Industri faar 25 Dollars om Maaneden (1 Dollar er normalt lig henved 4 Kroner), medens Arbejderne faar fra 22 ned til 9 Dollars om Maaneden. Den sidstnævnte Sum betales til Pigebørn paa 14 Aar. Arbejdet pr. Net koster gennemsnitlig en amerikansk Cent — for Tiden lidt over 4 Øre — for hvilket Beløb der skal knyttes omtrent 1000 Knuder. Det er altsaa ganske givet at det er umuligt at konkurrere med denne Arbejdsudgift. De fremmede Firmaer sørger for gode lyse Lokaler, Renlighed for Arbejderne, regulære Ophold for Spisetiderne, dobbelt Betaling for Overarbejde, giver tre Fridage om Maaneden, fuld Betaling for Sygdom i et Par Dage og synes desuagtet at deres Udgift til Arbejdet er ganske overordentlig lav."

Læg især Mærke til Bestræbelserne for at holde Liv i den kinesiske Arbejdskraft ved „humane Foranstaltninger", ganske som hos os. Artiklen glemmer nemlig i sin Enfoldighed at oplyse, at Arbejdstiden er umenneskelig lang, og at der benyttes Børn helt ned til 6 Aars Alderen som lønnes langt ringere end ovenfor nævnt, idet de udlejes af Forældrene for nogle ganske faa Dollars pr. Maaned. Selvfølgelig vilde baade Børn og Voksne blive syge og dø, hvis der ikke vistes lidt billig Humanitet; de evropæiske og amerikanske Kapitalister skulde i saa Fald til at indøve nye Arbejdere i den Kunst at knytte 1000 Haarknuder for — 4 Øre!

Men hvor kan det være at Tidsskrift for Industri ikke har et eneste harmfuldt Ord at sige til denne kolossale Udbytning af andre Mennesker? Vi anbefaler

---

Oru, hvis Vidnesbyrd han paakaldte, og i hvis Hytte Brugen af det spanske Sprog havde holdt sig i umindelige Tider. Oru havde nedskrevet den Gamles Tale paa Spansk, og Bougainville stod med en Afskrift af den i Haanden, i samme Øjeblik som Otaitieren holdt den.

A: Men Tillæget til Rejsebeskrivelsen indeholder jo mere endnu, ser jeg, og min Nysgerrighed efter at høre Resten er ikke ringe.

B: Det næste er en Samtale mellem Skibspræsten og en af Øens Beboere.

A: Oru maaske?

B: Ja netop ham. Da Bougainvilles Skib ankom til Otaiti, blev en Mængde udhulede Træstammer satte i Søen, og i et Nu var hans Fartøj omringet af dem; hvorhen han end vendte sig, øjnede han kun Tegn paa Overraskelse og Velvilje. Man kastede Levnedsmidler op til ham, man strakte Hænderne ud imod ham, man klyngede sig fast i Tovværket, man klatrede op ad Skibssiden, man fyldte hans Baad, man raabte ind til Land, hvorfra Raabene igen blev besvarede. Øens Indbyggere strømmede til. Og da alle de Fremmede var komne i Land, sloges man om dem, man delte dem imellem sig, hver førte sin til sit, Mændene tog dem omkring Livet, og Kvinderne klappede dem paa Kinden. Forestil Dig rigtig i Tankerne denne storartede Gæstfrihed og sig mig saa, hvad Du egentlig mener om os Mennesker?

A: Alt muligt godt.

B: Ja, men det er sandt, jeg glemte jo at fortælle Dig om en ret besynderlig Begivenhed, der indtraf. Den smukke og ægte menneskelige Scene blev pludselig forstyrret derved, at en Mand raabte om Hjælp. Det var en af Officerernes Tjenere. Unge Otaiti-Mænd var faret løs paa ham, havde smidt ham om paa Ryggen og belavede sig netop paa at vise ham en Høflighed paa deres Maade.

A: Hvad for noget? De skikkelige, brave Mennesker . . . ?

B: Nej, Du er aldeles paa Vildspor; Sagen er, at Tjeneren var et Fruentimmer, der havde forklædt sig som Mand. Hvad ingen af hele Besætningen anede under den lange Overrejse, hendes virkelige Køn, det gættede Otaitierne ved første Øjekast. Hun var født i Bourgogne og hed Barré, var hverken styg eller smuk. Tidligere havde hun aldrig været udenfor sin Fødeby, og hendes første Rejseindskydelse var den at ville Jorden rundt. Hun viste sig stadig baade snild og modig.

III.

En Samtale mellem Skibspræsten og Oru.

B: Da Otaitierne altsaa delte Bougainvilles Besætning imellem sig, tilfaldt Skibspræsten Oru. Præsten og Oru var omtrent lige gamle, fem-seks og tredive Aar. Oru havde den Gang kun en Hustru og tre Døtre, der hed Asto, Palli og Thia. De klædte Præsten af, vaskede hans Ansigt, Hænder og Fødder og satte et godt og figeligt Maaltid Mad frem for ham.

(Forts.)

merne og helt op ved Taffelerne, serveres nemlig den Løgn at vor Tid endelig er bleven demokratisk, eftersom det jo er Demokraterne der regerer (!). I Virkeligheden er vi ikke naaet længere end til det som *Hørup* ironisk udtrykte saaledes: Snot for sig, og Overskæg for sig!

Hver Kristen sin egen Præst.

Reformationens oprindelige Ide.

Molbohistorier.

Der har nylig været stor Staahej med Rapporter og Vidneforklaringer mod nogle Handlende, der paa fuldstændig lovlig Vis solgte Øl fra deres Forretninger til Folk som drak Øllet ude paa Gaden og derefter igen afleverede Flasken og fik de pantsatte Penge tilbage. Nogle af Molbolandets fineste Jurister hævder at saadan Handel er Indgreb i Beværternæringen, andre ligesaa fine at en Urtekræmmer ikke kan være ansvarlig for hvor hans Kunder drikker deres Øl, naar det bare ikke sker i hans Butik.

Ved Underretten gik Dommen Politiet imod og de Handlende frikendtes; men denne simple Ting, som der ingen Salomo behøves til, skal nu føres igennem alle Instanser, som det hedder. Det ender rimeligvis med at Molboernes Rigsdag maa ændre Paragraferne om hvordan Salget af en Flaske Øl skal foregaa, saaledes at Grundloven og Statsforfatningen ikke krænkes.

* * *

Der er anlagt Sag af det Offentlige mod en Gaardejer fordi han havde haft en Tændstikæske liggende paa sin Servante. Hans Børn havde nemlig brændt Gaarden af, og Domstolene er nu stillede overfor den uhyre Vanskelighed at skulle afgøre hvor Borgerne maa lægge deres Tændstikæsker.

Dette finder hele Nationen ganske rimeligt; thi i enhver Molbos Hjerte staar indgraveret Ordene: Med Lov skal man Land bygge!

* * *

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse averterer i Regeringens Organ, at Ansøgninger om Hundetegnshjælp af Fru Ulrich Thomsens Legat nu kan indgives til Legatbestyrelsen.

Et Guldstykke betyder simpelt hen, at den der ejer det kan tvinge andre til at arbejde for sig. Penge er en ladt Pistol som man sætter en Mand for Brystet idet man siger: Grav min Jord! Harald Tandrup.

De gode Borgere.

Dr. phil. Svend Ranulf om Kultur-Eksporten.

Hvem tvivler om at de mange der gaar rundt iblandt os og søger at omvende hinanden er gode Mennesker. Men er de ogsaa *nyttige* Mennesker? De der arbejder for en Velgørenheds-Bazar som konkurrerer med Byens Handlende, og de der samler ind til Omvendelse af Kinesere som har en fortræffelig gammel Religion og slet ikke forstaar vores, gør i alt Fald en meget tvivlsom Nytte, selv om vi maa ære deres gode Vilje. Der er her fra Landet udsendt ca. 200 Missionærer, der igen har 900 indfødte Medarbejdere paa Steder hvor Befolkningen er aldeles ude af Stand til at fatte Jødernes religiøse Historie, som man tilmed næsten ikke kan faa Folk her hjemme til at forstaa; men alligevel samles der henved 3 Millioner Kroner ind hvert Aar til disse Entreprenører i evropæisk Civilisation.

Vi vil nødig saare nogen men beder om at man vil tænke lidt over hvad det er for en grufuld Kultur vi eksporterer til de Lande hvor Missionærerne er de gode Borgeres første Agenter. I Regeringens Organ har Dr. phil. *Svend Ranulf* nylig skrevet om den gemene Udplyndring som England, Frankrig, Tyskland og nu senest Amerika, Japan og Bolsjevikerne har udøvet i Kina, uden at os bekendt nogen af disse Nationers mange Missionærer har protesteret eller fortalt noget om det naar de er hjemme paa deres hyppige Ferierejser. Efter Dr. Ranulfs Skildring af Forholdene er det den rene evropæiske Kapitalistpøbel der regerer der ovre, netop dem der her hjemme danner de ansete Mænds Fagforening, Tilhængerne af den Statskapitalisme som har tyvstjaalet fra Kineserne lige siden England i 1840 tvang dem til at ophæve deres Forbud mod Indførsel af Opium, „omtrent som hvis et spiritus-eksporterende Land nu vilde erklære de Forenede Stater Krig for at faa Spiritusforbudet i Amerika ophævet.“ Vi citerer videre:

— „Det er kun den i Krigens Tjeneste udnyttede Naturvidenskab der sikrer de hvide Mænds Overlegenhed. Paa alle andre Omraader, i Filosofi, i Kunst, i Digtning, kan Kina efter kyndige Mænds Mening fuldt ud maale sig med alt hvad Evropa har frembragt. Der raader den Dag i Kina en Respekt for aandelige Værdier og en Ringeagt for de hvide Mænds Jagen efter materielle Goder, som Evropæere og Amerikanere kunde lære meget af, hvis de ikke var alt for hovmodige og indbildske til overhovedet at lade sig belære.“

Vi henviser med Glæde til Artiklen i Social-Demokraten for den 10de Oktober. Her skal vi blot spørge, om ikke den Evangeliske Kirkes ialt 30.000 Missionærer, og den Katolske Kirkes vistnok mange flere, burde kaldes hjem og beordres til at præke paa Børsen og i det hele taget paa højere Steder, i Stedet for altid at lave Frelsens Hær for Smaafolk med en forholdsvis langt hæderligere Samvittighed end den der bruges til Eksport.

Arbejderne er ikke en Klasse i Samfundet men Samfundet selv; Arbejdet vil blive det gamle Evropas sidste Reformator. Armand Carrel, oversat af Georg Brandes.

Lønforskellens Hemmelighed.

I de tyske Blade offentliggjordes for ikke længe siden en Statistik over Arbejdsløn i forskellige Stater, saaledes at alt var omsat i de nu gældende Rente-Reichsmark. Tallene ser saaledes ud for nogle af de større Fag, regnet i *Normal-Ugeløn*:

	Tyskland	Frankrig	England	Sverige	Foren. Stat.
Murere	56,16	40,32	82,11	86,40	277,20
Arbejdsmænd	48	25,20	62,56	78,30	171,56
Metalarbejdere	34,56	37,80	47,43	78	203,30
Typografer	48	41,83	88,23	84,04	221,76
Træindustrien	45,60	40,32	73,44	86,40	252,09

Hvad er nu Grunden til at Lønnen er saa afgjort lavere i Tyskland og Frankrig, og afgjort højere i England, Sverig og Amerika? Ja, en Nationaløkonom eller Rigsdagsmand kunde snakke Side ned og Side op om den Ting; vi skal for vort Vedkommende anføre den Forklaring som et tysk Arbejderblad giver; det paastaar, at hvor der imellem Arbejderne findes de fleste Tilhængere af *Statskapitalismen*, der er Lønnen lavest, og omvendt.

Der kan vistnok være noget om det. I Amerika, hvor Lønnen er saa paafaldende høj, begriber Arbejderne ikke den Iver hvormed man mange Steder i Evropa, og ikke mindst i Danmark, søger at faa Arbejderbevægelsen lagt ind under Staten, „komme paa Sognet", som det hed i gamle Dage, da Fattiggaardene blomstrede iblandt os, medens det nu gælder om at komme paa Staten. I et Interview med Statsminister *Stauning* har Pariserbladet Le Matin den 1ste Oktober offentliggjort følgende Udtalelse, som Ministeren ikke har protesteret imod:

„Vi maa gaa forsigtigt til Værks og ikke skræmme Kapitalen, fremfor alt ikke jage den ud af Landet førend vi har fundet Midler til at erstatte den med *Statskapitalismen*".

Der har man officiel Bekræftelse paa hvad vi har sagt her i Ny Produktion, at Statssocialisme ikke er andet end Statskapitalisme. Vi skal være Statsarbejdere ligesom de er det under den socialistiske Stat i Rusland. Jamen hvad bliver der saa af den oprindelige Socialisme, den om *Arbejdernes Frigørelse?*

Ingen Ting. Men det er skam heller ikke Meningen med Statssocialismen.

Det bedste ved Religionen er sluttelig at den skaber Kættere.

Fr. Hebbel.

Produktions-Barometret.

I England var der efter den sidste Opgørelse 1.336.000 Arbejdsløse, hvoraf ca. 54.000 var Krigsinvalider. Alene til arbejdsløse Kulgrubearbejdere udbetales der hver Uge ca. 20 Millioner regnet i danske Kroner.

Selvfølgelig maa der herske en syndig Produktions-Uorden i et Land med saadanne Tilstande. Det er for Resten ikke værre i England end andre Steder. Men hvor længe kan saadan noget vare ved?

* * *

Som bekendt regeres Rusland af Arbejdere, Bønder og Soldater, og hvem der ikke vil tro det, maa gerne lade være. Det er i alt Fald gaaet saadan at Arbejderne har mistet alt: 8 Timers Dag, Forsamlings- og Organisationsfrihed, Tale- og Skrivefrihed, Valgret og meget andet. Bønderne betaler Skatter og afleverer Korn. Og Soldaterne rekruteres paa gammeldags Vis med Arbejdere og Bønder som tvangsudskrives til Militærtjeneste. Til disse Velsignelser kommer at Sovjetregeringen nylig har stillet Forslag om at udvide Militærtjenesten fra 4 til 5 Aar; og da der ingen andre er som skal have noget sagt, bliver det nok vedtaget.

Det er disse Forhold en dansk Arbejderdelegation nu skal til Rusland og studere. Efter tidligere Erfaringer, for Eks. fra den Gang vore Førere rejste i Belgien som Kejser Wilhelms Gæster, kommer de nok hjem og fortæller at Russerne har det misundelsesværdigt godt, og at Vodka-Produktionen ikke staar tilbage for Varerne i den tyske Generalstabs Vinkældere.

* * *

Til de Østasiatiske Kompagnier i Europa meldes fra Kina, at Arbejdslønnen for Børn fra 6 Aar er 2 Dollars pr. Maaned (ca. 8 Kr.). svagt stigende med Børnenes Alder; Kvinder betales med 15 og Mænd med 30 Kr. pr. Maaned. Arbejdstiden er op til 14 Timer om Dagen, Søndagen medregnet.

Selvfølgelig stiger Kompagniernes Aktier paa de evropæiske Børser, for Tiden særlig i Paris og Kjøbenhavn; Produktionen er i Orden.

* * *

I De Forenede Stater i Amerika har alle de store Brødfabrikanter dannet en Trust med en Kapital paa 300 Millioner Dollars, for Tiden omkring 1200 Millioner i danske Kroner; Formaalet er at „erobre Brødmarkedet". Priserne er allerede begyndt at stige; i civiliserede Lande laver man nemlig ikke Brød for at Folk ikke skal sulte, men for at pine Penge ud af dem. Det er kun hos Indianere, Eskimoer, Negere og den Slags Folk at man endnu har den gammeldags Produktionsmaade, hvorefter der ganske naivt tages Hensyn til hvad Menneskene behøver for at leve menneskeligt.

Et Menneske der ikke ejer Jord har endnu ikke fuld Del i Verdensborgerskabet, men til Slut naar vi det alle. Der ligger tre Alen og venter paa Kirkegaarden.

Harald Tandrup.

Gensidig Hjælp kontra fri Konkurrence.

Det om den frie Konkurrence er noget politisk Bavl; for den frie Konkurrence eksisterer slet ikke. Hvad Pokker vil det sige at f. Eks. en Fabriksarbejder har fri Konkurrence overfor det Aktieselskab hvis Lønarbejder han er? Eller at de smaa Handlende har Lov til at konkurrere Byens Stormagasiner sønder og sammen? Nej, Frasen er opfundet for at skjule *at hele vor Produktion er baseret paa Slagsmaal.*

det høje Industriraad og dets Penneførere at læse *Harald Tandrups* Bog: „Frimodige Ord til en fornem Herre“, som vi citerede her i Ny Produktions Nr. 3:

„De vil indrømme, at andre har arbejdet for Dem; men De har *betalt* for det, vil De sige?

Hvorledes? — Med Penge! — Som De fik hvorfra? Aa, Kære gentag aldrig den stygge Taskenspillerkunst, gør det ikke! Er det Dem værdigt at bruge Kneb?“

Og saa fortæller Tandrup Historien om Arbejdslønnen, der er som den Tokrone Taskenspilleren tryller bort af en Haand, og om den stygge Mistanke der har rejst sig, at Kapitalisterne *snyder Arbejderne*, snyder „det brede, brave, hjertensgode Folk som de æder! Jeg sagde *æder*, Højstærede!“

Fortunatus tænkte som Mængden tænker, at en Mand der er hovedrig maa have fortjent at være det, ellers er Verden meningsløs; og for en Rig hører der Kraft til at fastholde den Tanke at Verden er meningsløs.

Harald Tandrup.

Ægteskabsspørgsmaalet.

Af *Gustav Frøding.*

En Harve, en Plov skal vi ha til os begge,
en Hest skal vi ha som kan slæbe og trække.
„Et Tæppe med Blomster og Kaal og Spinat.“
Ork Du!
Maja Du!
Saadan skal vi ha'et.

En Gris skal vi ha at gi' Skrællerne til,
og Ænder og Høns kan vi ha om vi vil.
„Og Kaffe og Sukker og Sul og Salat.“
Ork Du!
Maja Du!
Saadan skal vi ha'et.

En Ko skal vi holde paa Græs i vor Eng.
„Og Lagen og Dun skal vi ha i vor Seng,
og fint Postelin og en lille Kat.“
Ork Du!
Maja Du!
Saadan skal vi ha'et.

Men Maja Du, Maja, hvorfra skal vi ta'et?
Du er for fattig, hvorfra skal *jeg* ha'et?
Skal vi søge Kommunen, søge vor Stat?
Ork Du!
Maja Du?
Hvorfra skal vi ta'et?

Kan den internationale Finansmand have Fædreland sammen med en Kludesamler? **Krapotkin.**

Missionæren og Negeren.

Paa et Missionsmøde i Stockholm fortalte en dansk Præst nylig følgende lærerige lille Historie fra Afrika.

En af vore derværende Missionærer skulde rejse hjem, og da det rygtedes kom en af de Indfødte styrtende og bad ham om endelig at lade være.

— Hvorfor? spurgte Missionæren.

— Jo, svarede Negeren, for jeg har hørt at der hvor Du vil rejse hen, der bor *de Vilde*. De har nylig haft saadan en forfærdelig Krig; det er onde Mennesker, der altid slaas og myrder hinanden, bliv hellere her hos os, Massa!

Missionæren skal være blevet skamfuld. Men om han tog Konsekvensen af sine egne Tanker og gav sig til at missionere i Evropa i Stedet for i Afrika, derom fortæller Historien desværre ikke noget.

Saa længe et Æsel ikke ved, at Roden af en vis Plante smager bedre end Toppen, er det ikke muligt at drive det til et Forsøg. Dette kaldes Konservatisme hos rige Æsler, og Trofasthed hos fattige.

Harald Tandrup.

Folks Fejlsyn paa Penge.

Naar vi taler om Folk i den ovennævnte Forbindelse, undtager vi efter *Heinrich Heines* Anvisning først alle dem der staar i Vejviseren, og dernæst alle dem som ikke staar i den. Men efter saaledes at have komplimenteret de Tilstedeværende for deres overlegne, kloge Syn paa Penge, og antydet at de Dumme selvfølgelig er de fraværende, maa vi fastholde at der eksisterer et Fejlsyn paa dette Omraade, og at det findes baade hos Rige og Fattige, Nationaløkonomer og Lægfolk, Bourgeoisi og Proletarer.

Vi skal forsøge at dokumentere det saa letfatteligt og jævnt som muligt, idet vi samler hele Spørgsmaalet i den populære Sætning: Vi kan da ikke leve uden Penge?

Svaret herpaa er at Menneskene overhovedet aldrig har levet af Penge. Det kan man ikke. Man kan kun leve af Arbejde, sit eget eller andres. Ulykken er at det nuværende Produktionssystem har gjort det til god Moral, ja til et Maal for alle, saa vidt muligt at leve af *andres* Arbejde.

Her kommer straks den gamle Indvending som har staaet Gud ved hvor mange Gange i alle Aviser, fra Kristeligt Dagblad til Socialen: Jamen Penge er opsparet Arbejde! Denne Trossætning afviser vi som en af Fandens Opfindelser der skal dække over den evige Sandhed at Penge *skyldes* Arbejde, men at ingen Djævel, ikke en Gang en Etatsraad, kan *opspare* 1 Million ved eget Arbejde. Naar mange af dem alligevel ejer for adskillige Millioner „opsparet“ Arbejde, maa det altsaa være opsparet af andre og i Form af Penge blot være kommet i de forkerte Lommer.

Uden at ville indlade os paa lærde Sager skal vi gøre opmærksom paa at *Karl Marx'* Værditeori forlængst har vist sig at være forkert; den falder sammen alene af den Grund at den er baseret paa fri Konkurrence, men fri Konkurrence eksisterer slet ikke og er i vor Tid ikke andet end et politisk Slagord som Vælgerne faar at rende med. Af samme nærliggende Aarsager er et Ord som Nationalformue ikke andet end en Slikpind til de Fattige, især de Fattige i Aanden. Vi skal belyse det med et Eksempel.

Sæt at Nationalformuen voksede saa gunstigt at Statens Statistiske Bureau kunde meddele, at nu ejede hver voksen Mand og Kvinde i Landet gennemsnitlig 100.000 Kroner. Sæt endvidere at den socialistiske Stat, som af Hr. *Stauning* nylig blev forklaret som Statskapitalisme, gik hen og fordelte denne centraliserede Formue ligeligt, og at hver af os virkelig fik 100.000 Kroner — hvad vilde der saa ske?

Den første Dag nøjagtigt dette, at ingen vilde arbejde. Den anden Dag, at man gjorde den uhyggelige Opdagelse, at ingen mere kunde faa andre til arbejde for sig. Og endelig den tredie Dag, at *man maatte til at arbejde selv. For ingen kan leve af Penge.*

Hvorefter Statsministeren hurtigst muligt vilde gøre en Kovending. Han er ikke uvant med det; det Slægtled hvortil han hører, har vendt Ryggen til Socialismen og ført Arbejderne ind i Kapitalismen — man kan saa for os gerne pynte paa den ved at kalde den Statskapitalisme eller Statssocialisme. Etiketten interesserer kun de Dumme.

Det var absolut mere formaalstjenligt at løbe omkring i Ingens Skov, paa Alles Mark, med Mulighed for at faa Mad, end som nu at anvende sit Snille paa at slave for andre eller søge Kavtionister til en Kassekredit.

Strindberg.

Stat eller Samfund?

Fra en Arbejder i Østerrigsgade har vi modtaget følgende:

— Det tvungne Samarbejde mellem Kapitalister og Lønarbejdere har fyldt Verden med Ufred. Ingen er lykkelige. Desværre har Folk samtidig mistet Evnen til at tænke selvstændigt; al Tænkning foregaar pr. Maskine, det vil sige pr. Avis. Folk køber deres Overbevisning for 4 Kroner Kvartalet.

Men Kapitalismen kan ikke afskaffes saa længe vi ikke kan undvære Kapitalen. Det viste sig sidst i Rusland, hvor man slet ikke har forstaaet at Kapital ikke er andet end Produktionsoverskud, og at der altid er Overproduktion, hvorfor hele Sagen drejer sig om at faa Produktionen lagt om. De der har slæbt Produktionsoverskuddet sammen, bærer for Tiden alle Byrder gennem deres Arbejde, og hvilke enorme Byrder er det ikke? Man kan læse om det paa Finansloven, Statsmaskineriets Regnskab. Paa dette Regnskab er opført overhovedet alt hvad det koster Samfundet at leve, baade dem der arbejder og dem der lever af at lade andre arbejde for sig. Staten selv har aldrig gjort mig noget godt; den er ikke andet end et dyrt, tungt og daarligt Bogholderi over en fuldstændig uretfærdig Fordeling af de Goder Arbejdet skaber. Og dette Arbejde er tilmed Tvangsarbejde; for hvem af os blev staaende som Lønarbejdere under Statskapitalismen, hvis vi ikke var tvungne til det?

Derfor er det min Mening, at *dersom man vil redde Samfundet, maa Staten væk.* Det bliver sikkert nødvendigt at beholde Kapitalen i den paafølgende Overgangstid, nemlig for ikke at standse Arbejdet og sætte hele Samfundet i Nødstilstand. Men Begyndelsen bør gøres ved at afskaffe det overflødige og kostbare Bogholderi over mit og dit, det vil sige Staten, der har ledet Produktionen og ført Regnskabet saadan at der skal være hundrede Fattige for at en kan blive rig.

Partiet O. J.

Kirken er en vidunderlig Institution, hvor man ikke kan se Vorherre for bare Præster. Harald Tandrup.

Ny Produktion.

Redaktion: Lille Marstrandsvej 3, 3. Sal. Ø.
Ekspedition: Fredericiagade 53. K.

Abonnementspriser: Pr. Kvartal Kr. 1,75.
„ Halvaar „ 3,50.
„ Aar „ 7,00.

Faas hos Bladhandlere og i Kiosker.
Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer.

Emil Kristensens Bogtrykkeri, Sct. Pederstræde 27, København.